

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ВІСНИК

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 1 (42)

**РІК НЕЗЛАМНОСТІ! РІК ПЕРЕМОГИ!
*УСІМ ОСВІТЯНАМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ...***

Вінниця – 2023

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
ВИПУСК № 1 (42)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року
Журнал
(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік
Мова видання: українська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 7 від 23 лютого 2023 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 1(42) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2023. 146с.

ЗМІСТ

С Л О В О Р Е Д А К Т О Р А

ТУРЛЮК СВІТЛАНА, ЮНАШ ВІКТОРІЯ

ГОЛОВНІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ І ФОРМ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ КОЛЕДЖУ 5

Ф І Л О Л О Г І Ч Н І С Т У Д І Ї

БАБІЙ АЛЛА, ВЕРЕМІЙ А. А.

МІСІЯ, БАЧЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ ЗАВДАННЯ СУЧАСНИХ ФАХІВЦІВ ФІЛОЛОГІВ-СЛАВІСТІВ 13

ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, БІЛИК ІРИНА

ПОЗАКЛАСНА РОБОТА З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ ЛІТЕРАТУРНО ОБДАРОВАНОЇ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ 19

ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ГУЧОК НАДІЯ

КОРОТКИЙ ЕКСКУРС В ІСТОРІЮ СТАНОВЛЕННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ З ЧАСІВ КИЇВСЬКОЇ РУСИ ДО СЕРЕДИНИ ХХ СТОЛІТТЯ 25

ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ІВАШКО АНАСТАСІЯ

ІСТОРИЧНА ІНВЕРСІЯ В ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРАХ ЯК АВТОРСЬКИЙ ПРИЙОМ БАЧИТИ СВІТ ІНАКШЕ 31

МИХАЛЬЧУК ОЛЕСЯ, ДЕРЕВЕНКО ОЛЕКСАНДРА

THE IMPACT OF ENGLISH BIBLICAL TRANSLATIONS ON THE DEVELOPMENT OF LANGUAGE AND LINGUISTICS 38

П С И Х О Л О Г О - П Е Д А Г О Г І Ч Н І С Т У Д І Ї

СВЕРЛОВИЧ ВАЛЕНТИНА

ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ 44

ГОРОДЕЦЬКА ВАНДА

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОХОДЖЕННЯ ФОЛЬКЛОРНОЇ ПРАКТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 57

БАРЩЕВСЬКА ІННА

ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ ТА ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ ІЗ СИНДРОМОМ АСПЕРГЕРА ТА СДУГ 61

ЦІСАР ІРИНА, БОРОДІЙ ОЛЬГА

РОЛЬ КАЗКИ В РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ 65

ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, КАПУСТА ДАР'Я

РОЛЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ СТЕЖИНИ В ОЗНАЙОМЛЕННІ ДОШКІЛЬНИКІВ З ПРИРОДНИМ ДОВКІЛЛЯМ 68

ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ПЕДОЧЕНКО АНАСТАСІЯ

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА ІСТОРИЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ НАОЧНИХ ЗАСОБІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ 72

ЦІСАР ІРИНА, РУМЯНЦЕВА ВІКТОРІЯ

ВПЛИВ АРТ-ТЕРАПІЇ НА МОВЛЕННЄВИЙ РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНИКА..... 78

МАРЦЕНЮК ОЛЕНА

ПСИХОЛІНГВІСТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ СУЧАСНИХ ЗАНЯТЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ..... 82

Н А У К О В О - М Е Т О Д И Ч Н І С Т У Д І Ї

БУГА ОКСАНА

НАБУТТЯ ПРОФЕСІЙНО-ЗНАЧУЩИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ЗАСТОСУВАННЯ ДІЛОВИХ ІГОР..... 88

ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО

ЕВОЛЮЦІЯ МЕТОДИКИ ТРЕНУВАННЯ В БІГОВІ НА ВИТРИВАЛІСТЬ..... 93

СКРИПНИК НАДІЯ, ВОЛКОТРУБ А.О., ДЕМЧУК ВЕРОНІКА

STORYTELLING ЯК КОМУНІКАТИВНИЙ ТРЕНД ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ..... 98

СКРИПНИК НАДІЯ, КОГУТЮК ОКСАНА, МАКСИМЕНКО Н. В., ТКАЧУК ТЕТЯНА

МЕТОДИ СТИМУЛЮВАННЯ І МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ..... 104

ШУСТОВА НАТАЛІЯ, ГОРБАТЮК А. В.

*ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПИСЬМОВОГО ДОДАВАННЯ ТА ВІДНІМАННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ*109

СТЕПОВА АЛЛА

МУЗИЧНО-ДИДАКТИЧНА ГРА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ГАРМОНІЙНО РОЗВИНЕНОЇ ОСОБИСТОСТІ..... 114

ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, ЦІСАР ІРИНА

ВИКОРИСТАННЯ «РОЗВИВАЮЧОГО ПРОСТОРУ» ЗА М. МОНТЕССОРІ ДЛЯ КОРЕКЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ..... 118

ЯРЕМЧУК ОКСАНА

ФОРМУВАННЯ ІНІЦІАТИВНОСТІ І ПІДПРИЄМЛИВОСТІ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ ЗА ДОПОМОГОЮ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЖИТТЄВИХ ЗАДАЧ ФІНАНСОВОГО ЗМІСТУ..... 123

В І Д О М І І М Е Н А

ПОХИЛЮК ОЛЕНА

«ТОЙ, ЩО СЕРЦЕ ОБЕРНУВ У СУРМУ» (бесіда до 115-річчя від дня народження Олега Ольжича (приклади поезії за збіркою «Незнаному воякові»..... 127

КІСЕЛЬОВ ДМИТРО

Б. ШОУ. ХУДОЖНЯ ПРАКТИКА: ПРОБЛЕМИ І ТРАДИЦІЇ..... 130

ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ

ПЕРШІ ПІВ ТИСЯЧІ РОКІВ З ІСТОРІЇ ШПИКОВА..... 133

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Неврлий М. Мужа мужності й боротьби. *Цитадель духа*. Братислава, 1991. С. 5 – 30.
2. Самчук У. Лицар без страху і докору: Спогад про Олега Ольжича. *Слово і час*. 1997. № 7. С. 16 – 21.
3. Ольжич О. Незнаному воякові: Заповідане живим. Київ, 1994.
4. Череватенко Л. «Я камінь з Божої прощі». *Ольжич О. Незнаному воякові: Заповідане живим*. Київ, 1994. С. 351 – 424.
5. Державин В. Ольжич – поет національного героїзму. *Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики XX століття: В 4-х томах*. Київ, 1994 – 1995. Т. 2. С. 534 – 542.
6. Жулинський М. Олег Ольжич і Олена Теліга: Нариси про життя і творчість. Вибрані твори. Київ, 2001.
7. Слоньовська О. Конспекти уроків з української літератури. Нове прочитання творів. 11 клас. Кам'янець-Подільський, 2003. С. 222 – 233.

*Стаття надійшла до редакції
24 січня 2023*

Б. ШОУ. ХУДОЖНЯ ПРАКТИКА: ПРОБЛЕМИ І ТРАДИЦІЇ

УДК 821 (415).09 Шоу

КІСЕЛЬОВ ДМИТРО

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри зарубіжної літератури та основ риторики

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

«Квінтесенція ібсенізму» викликала інтерес Дж. Т. Грейна, постановника п'єси Ібсена «Привид», і він запропонував Шоу написати п'єсу для Незалежного театру.

У 1885 р. Шоу накидає свою першу п'єсу «Будинки вдівця, що побачить світло рампи лише в 1892 Його друг і меценат Арчер згадує, як він вперше побачив Шоу в бібліотеці Британського музею. Перед ним лежали «Капітал» Маркса і партитура опери «Золото Рейна» Р. Вагнера.

П'єса була задумана разом з В. Арчером під впливом Вагнера і повинна була повторювати в сучасних умовах сюжет «Золота Рейну»: юний соціаліст топить у Рейні багатство свого тестя-

капіталіста, його брудні гроші, на яких лежить проклин бідняків.

Задум подобався Шоу - він пасував молодому письменникові-соціалістові, шанувальникові вагнерівської музики.

Але в процесі роботи задум був залишений. Ніжна і сентиментальна героїня перетворилася в примхливу фурію, добродішній «соціаліст», недовго поламавшись, прийняв із задоволенням брудні гроші тестя. Життя владно увійшло у надуману схему, зламало штучний сюжет, замінило модернізованих вагнеровських героїв живими людьми буржуазними ділками і їхніми нахлібниками. Так на зміну ретельно задуманим і ретельно написаним, але

незрілим юнацьким романам прийшла нарешті ця перша драма, відзначена печаткою творчої зрілості.

Саме життя зруйнувало «добре задуману» п'єсу, і Шоу написав не про те, як шляхетний юнак відкидає брудне багатство, а про те, як наживається це багатство. У «Будинках удівця» я показав, що респектабельність буржуазії і витонченість молодших синів знаті харчується убогістю нетр, як муха харчується гнилизною», пише Шоу в передмові до «Неприємних п'єс». Це була не вагнерівська, а скоріше вже диккенсівська тема.

Молодий учений Тренч, аристократ за походженням, закохується в примхливу, гордовиту Бланш, дочку власника нетр багатія Сарторіуса. Він з відразою переконується, що стан його майбутнього тестя складено з жалюгідних грошів бідняків, що населяють непридатні для житла нетрів. Звільнений своїм хазяїном збирач квартирної плати Лікчіз розповідає Тренчу з обуренням: «У цьому мішку кожен пенні облитий сльозами; на нього б хліба купити дитині, тому що дитина плаче від голоду, а отут я приходжу і вириваю останній гріш у них із глотки. Знаєте, джентльмени, я вже зачерствів на цій роботі; але отут є такі гроші, до яких я б ніколи не доторкнувся, якби не страх, що мої власні діти залишаться без хліба!». Уся сутність економічного примуса розкрита в цих словах; ми відчуваємо, що Лікчіз поки що набагато чоловічніший за Сарторіуса, тому що він і сам бідняк.

Але «Будинки вдівця» – п'єса без позитивного героя. Тренч, по первісному задумі повинний був стати антагоністом Сарторіуса, не стає ним. Нашадок аристократичного роду, він спочатку має

деяку ілюзію самотійності і навіть наївно пропонує Бланш існування на його власні «чесні» доходи. Але незабаром він переконується, що ці «чесні» доходи мають те ж саме джерело: нетрі Сарторіуса побудовані на землі тітки Тренча, і його земельна рента витягається з тих же самих бідняків, мешканців нетр. «Схоже, що ми всі отут – одна зграя!» викликає Тренч. Він швидко капітулює, одружується з Бланш і укладає із Сарторіусом вигідну угоду.

Може бути, найбільш цікавий і оригінальний образ п'єси Бланш Сарторіус; недарма громи і блискавки реакційної критики обрушилися на Шоу саме через неї. Це повна протилежність традиційній лагідній і ніжній героїні. Бланш натура егоїстична, здатна приходити в дику лютю, схильна одночасно і до примітивної і пристрасної, і до холодної ощадливості, але зрештою готова пожертвувати будь-якою пристрасстю заради грошей і зв'язаного з ними комфорту. Чуттєвість і брутальність, характерні для Бланш, і викликали жах сучасників, і легенда про жінконенависництво Шоу народилася.

Перша спроба створення позитивного героя була зроблена Шоу в «Професії пані Уоррен» (1894) в образі Віві Уоррен. У цій п'єсі відчувається зростання майстерності, конфлікт у ній здобуває глибокого, трагічного характеру.

Молода дівчина Віві, що тільки що закінчила коледж, робить страшне відкриття: вона довідується, що й мати, міссіс Уоррен власниця численних публічних будинків, точніше їхня офіційна директриса, тому що в це вигідне «підприємство» замішані й інші всіма шановні особи, у тому числі титуловані

аристократи. Удар за ударом обрушуються на Віві. Вона переконується, що мати нізащо не кине своєї ганебної «справи», хоча вже зібрала величезний стан, довідається, що старий компаньйон матері, капіталіст і баронет Крофтс. нагло претендує на шлюб з Віві; що син пастора Френк, якого вона любить, є, можливо, її братом. І, що найстрашніше, перед Віві відкривається світ мерзенних буржуазних відносин, світ, у якому найбільш брудні професії мають особливий успіх. Торгівля жінками, як і експлуатація непридатних для житла негр. од не з найчастіших джерел капіталістичного збагачення. Віві з гіркотою говорить баронетові Крофтсу: «Моя мати була бідна жінка, і їй не залишалося іншого вибору, от чому вона на це пішла. А ви були багатій і джентльмен і пішли на це заради тридцяти п'яти відсотків прибутку. По-моєму, ви самий звичайний негідник», Віві знаходить у собі сили відкинути брудні гроші і зайнятися чесною самотійною працею. У п'єсі позначилася відразу Шоу до мелодраматичних ефектів і трагічних розв'язок. Кінцівка песни здається навіть повсякденною: молода дівчина, що порвала з матір'ю і своїм середовищем, самотньо сидить у конторі над розрахунковими книгами. Але в цій кінцівці багато трагізму і величі, тому що перед нами перший двобій чесної юності з цілим світом бруду і зла, тому що перед нами дівчина, яка зреклася матеріального благополуччя, родини, особистого щастя своєї людської гідності.

Звичайно, Віві веде свою боротьбу на самоті і тільки за себе, за свою щиросердечну чистоту, а не за соціальну перебудову світу. Але Віві вже гнівно задумалася про закони і суспільство, що

підтримують її мати і Крофтса. У всякому разі, Віві живий і чарівний образ, багато в чому близький стійким, не знаючого компромісу героям Ібсена.

«Професія пані Уоррен» піддалася найжорстокішим гонінням буржуазної критики, преси і цензури. В Англії довго забороняли її і постановку: коли англійська трупа поставила цю п'єсу в 1903 р. в Америці, спектаклі були негайно припинені й артисти піддалися арештові. Більш за все бушували газети, що систематично поміщали оголошення публічних будинків. Обурення буржуазії «непристойною, аморальною п'єсою» пояснювалося зовсім не її аморальністю, а її соціальною гостротою. Десятки справді аморальних п'єс, що прославляють адюльтер, складали в цей час репертуар лондонських театрів і не викликали обурення буржуа. Неправдою було і загальне обурення з приводу того, що Шоу зробив своєю героїнею повію.

П'єса Шоу зовсім не була п'єсою про повію. Пані Уоррен з'являється перед нами вже як власниця публічних будинків. Вона давно перестала бути жертвою суспільства і перетворилася на експлуататора. Інтерес зосереджений не на минулому житті куртизанки і не на її виправленні (як у п'єсах Дюма-сина і Пінеро), а на економічних причинах її падіння. У п'єсі немає протиставлення куртизанки і так званого «порядного і суспільства». Навпаки, вона є органічною частиною цього «порядного суспільства», вона проникнула в нього без праці і має в ньому загальну шану. «У всіх моїх п'єсах, - говорить Шоу, вивчення економіки грало таку ж роль, як знання анатомії у творах Микеланджело». І в п'єсі «Професія пані Уоррен» він цілком виявляє це знання.

економіки. Шоу зумів показати, що основою всіляких каліцтв і злочинів у буржуазному світі є капіталістична економіка. Саме вона робить найбільш вигідними найогидніші професії.

Гіркою істиною, що характеризує буржуазний світ, обертається брудний міщанський афоризм пані Уоррен: «Єдиний спосіб для жінки пристойно забезпечити себе це завести собі чоловіка, що зможе її утримувати».

«Будинки вдівця», «Професію пані Уоррен» і третю п'єсу «Тяганина» (1893) Шоу об'єднав у цикл, що він назвав «Неприємними п'єсами». Ці п'єси пронизані пекучою ненавистю до капіталізму. Вони написані людиною, що тільки но вивчила Маркса і жагуче повірила в соціалізм. Це були роки, коли Шоу шукав відгуку на ненависть до капіталізму усюди - у «Капіталі» Маркса, у п'єсах Ібсена, в операх Вагнера, у віршах Блейка і Шеллі, Це були роки, коли він шукав практичних, діючих шляхів для боротьби з капіталізмом.

Наступний цикл Шоу «Приємні п'єси». У нього ввійшли «Війна і людина» (1894),

«Кандида» (1895), «Обранець долі» (1895) «Ніколи ви не можете сказати» (1895). Назва «Приємні п'єси» повна схованої іронії, тому що й у цьому циклі ми зустрічаємося з досить різкою критикою буржуазної моралі, буржуазних ідеалів.

У п'єсах цього ЦИКЛУ Вперше чітко проступає антимілітаристська тенденція Шоу, прагнення викрити фальшиву патетику і удавану героїку загарбницьких воєн. П'єсі «Війна і людина» Шоу був зобов'язаний своїм сценічним успіхом і загальним визнанням. З його власних слів, він і писав її з думкою про «Незалежний театр», якому була необхідна нова, сценічна і цікава п'єса, що може забезпечити деякий матеріальний успіх. Технічна майстерність і захопливість дійсно характерні для це п'єси Шоу.

Вона була поставлена в 1894 р. на сцені «Незалежного театру». Успіх був сенсаційний. Серед глядачів був присутній видатний американський актор і режисер Менсфілд, повернувшись в Америку, він негайно поставив п'єсу Шоу в Нью-Йорку, де вона також пройшла з величезним успіхом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Зарубіжна література (хрестоматія) — підручник 10 клас, Київ. 2004.
2. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХІХ століття, Глухів. 2011.
3. Пранкевич О. В. Зарубіжна література ХІХ століття, Київ. 2002.

Стаття надійшла до редакції

14 лютого 2023

ПЕРШІ ПІВ ТИСЯЧІ РОКІВ З ІСТОРІЇ ШПИКОВА

УДК 94 (477.44)

ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ

кандидат історичних наук, доцент,

доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Перша письмова згадка про населений пункт є у документах ХVІ століття. Там йдеться про те, що 1507 року власником Шпикова став брацлавський землянин